

Elinvoima- ja hyvinvointilautakunta

Päätöspäivämäärä 13.10.2026

Lahden kaupunki, Elinvoima- ja hyvinvointilautakunta, 13.10.2026

Työllisyyspalvelujen ajankohtaiset ja kehittämistoimenpiteiden tilannekatsaus

5300/00.01.02.03/2026

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

työllisyysjohtaja Taisto Tuominen, 044 482 6976

yksikön päällikkö Hanna Rask, 044 482 6880

Päätös**Esittelijä**

elinvoimajohtaja Laavi Elina

Päätösehdotus

Elinvoima- ja hyvinvointilautakunta merkitsee ajankohtaiskatsauksen ja kehittämistoimien tilanteen tiedoksi.

Perusteluosa**Työllisyyden ajankohtaiset**

Lahden työttömyystilanne on osoittamassa varovaisia positiivisia merkkejä. Elokuussa työttömien määrä tippui alle 10 000 henkilön (työttömiä 9599 hlöä) työttömyysasteen ollessa 16,8 % (heinäkuussa 2026 Lahti 18,2 %, koko maa 12,0 %). Nuorisotyöttömyys aleni 3,9 prosenttiyksikköä ollen elokuussa 21.8 % (koko maa 16,5 %). Alenemaa näkyi myös ulkomaalaisten työttömyysasteessa, joka oli elokuussa 35,1 %, kun se heinäkuussa oli 40,2 %. Rakennetyöttömien määrä pysyi lähes ennallaan, alenemaa 47 henkilöä. Koska muiden työttömien osuus vähentyi,

rakennetyöttömien suhteellinen osuus kasvoi heinäkuun 60,0 %:sta elokuun 64,4 %:iin. Lomautettujen määrä väheni 108 henkilöllä ollen elokuussa 365 hlöä.

Korkeista työttömyyslukuista huolimatta nähtävissä oli myös varovaisia myönteisiä signaaleja, esimerkiksi avoimia työpaikkoja ilmoitettiin elokuussa Lahden työllisyysalueella avoimeksi 132 kappaletta enemmän kuin vuotta aiemmin.

Työllisyyspalvelujen tulevia näkymiä

Pääministeri Orpon hallitusohjelman kehittämistoimista monet edenneet kohti toimeenpanovaihetta. Tämä näkyy lakimuutosten ja uusien avauksien lisääntymisenä työllisyyspalvelujen arjessa. Luku- ja kirjoitustaidon koulutuksen järjestämisvastuu siirtyy vapaan sivistystyön puolelta kuntaan 1.1.2027. Kunnat tulevat jatkossa vastaamaan koulutuksen järjestämisestä osana kotoutumisen kokonaisuutta.

Kesällä 2026 oli lausuntokierroksella sekä hallituksen esitysluonnos uudesta työllisyyspoliittisesta tuesta yhdistyksille että asetus valtionavustuksesta työvoimaviranomaiselle pitkäaikaistyöttömien osaamisen kehittämiseksi vuosina 2026–2028. Sekä työllisyyspoliittinen tuki kuin ns. osaamisseteli tuovat työvoimaviranomaiselle lisää työkaluja tukea pitkään työttömän olleiden osaamisen kehittämistä ja työhön paluun tukemista. Näiden molempien valmisteluun on varauduttu loppuvuoden ja alkuvuoden aikana, kun lakiesitykset etenevät.

Työllisyyspalvelut varautuvat myös tulorekisterin käytön laajenemiseen 1.11.2026 voimaan astuvalla lainsäädännöllä. Jatkossa työvoimaviranomaisella on nykyistä laajempi oikeus saada ja käsitellä asiakkaidensa tulotietojärjestelmään tallennettuja tulotietoja työvoimapalvelujen ja niihin liittyvien tehtävien toimeenpanemiseksi. Työvoimaviranomainen olisi myös vastaanottamiensa tulotietojen rekisterinpitäjä asiakkaidensa osalta. Lain muuttamisen tavoitteena on, että työvoimaviranomaiset voisivat tarjota työnhakijoille yksilöllisempiä, vaikuttavampia, kohdennetumpia ja oikea-aikaisempia palveluja.

Työllisyyspalvelujen kehittämistoimenpiteiden tilannekatsaus

Viimeksi huhtikuun elinvoima- ja hyvinvointilautakunnan kokouksessa esiteltiin työllisyyspalveluissa käynnissä olevien eri kehittämistoimien työllistämisaikutuksia sekä tilannekatsausta. Nyt samojen toimien osalta käydään läpi syyskuun tilannekatsaus. Kehittämistoimista voidaan erottaa neljä eri kärkeä: nuorille suunnatut toimet, työllistämisen lisäämiseen tai vauhdittamiseen liittyvät toimet, palvelu-uudistukset sekä äkilliseen rakennemuutokseen liittyvät toimet.

Nuorille kohdennetut kehittämistoimet

Ohjaamotoiminnan kehittäminen ja vahvistaminen yhdessä kumppaniverkoston kanssa. Lisäksi Ohjaamon toimintaa nivotaan yhteen toisen nuorille suunnatun kehittämistoimen kanssa: niin sanotun nuorten kaupunginosapilotin. Pilotissa on kyse korkean nuorisotyöttömyyden kaupungeissa naapurustoihin ja kaupunginosaan kohdistuvista piloteista, joihin on otettu mukaan 11 kaupunkia, myös Lahti. Piloteissa on tarkoitus hyödyntää laajasti yksityistä ja kolmatta sektoria ja kehittää uusia vaikuttavia tapoja tavoittaa ja tukea erityisesti heikossa työmarkkina-asemassa olevia, työn ja koulutuksen ulkopuolella olevia nuoria (NEET-nuoria). Valmistelua tehdään yhdessä erityisesti nuorisopalvelujen kanssa. Lisäksi nuorille suunnatuista kehittämistoimista on käynnissä yhä TEM:n osoittama erilliraha nuorten työllistämiseen, ns. nuorten rekrytointituki, jota on myönnetty Lahdessa tänä vuonna 37 kappaletta.

Lahden työllisyyspalvelut, Päijät-Hämeen hyvinvointialue ja maakuntaliitto ovat yhdessä hakeneet ESR+-rahoitettavaa Hyvinvointikehät -hanketta, jossa Lahden työllisyyspalvelujen vastuulla on kehittää erityisesti NEET-nuorien työllistymistä. Hankehakemus on jätetty käsittelyyn ja hankkeen on tarkoitus alkaa 1.7.2027. Hyvinvointikehät-hankkeen rinnalla Päijät-Hämeen hyvinvointialue on hakenut toista NEET-nuoriin kohdentuvaa hankerahoitusta KohdanNEET-hankkeeseen ja

tässä Lahden työllisyyspalvelut on mukana yhteistyökumppanina. Tavoitteena hankeyhteistyössä on vahvistaa nuorten palvelukokonaisuutta.

Työllistämisen lisäämiseen ja vauhdittamiseen liittyvät kehittämistoimet

Lahden työllisyyspalvelut ja Business Lahti ovat tiivistäneet yhteistyötään TE-uudistuksen jälkeen myös piilotyöpaikkojen osalta. Business Lahdelle on asetettu tänä vuonna tavoitteeksi tuottaa liidejä piilotyöpaikoista, joihin työllisyyspalvelut voivat etsiä osaajia. Työllisyysperusteisesti palkattuja henkilöitä työllistetään vuosittain ympäristöpajalle. Tavoitteena on vuosittain 18 kuuden kuukauden mittaista työllistämisjaksoa yli 55-vuotiaille pitkään työttömän olleille. Myös välityömarkkinoiden vuosiavustuksella on saatu työllistettyä pitkään työttömän olleita yhdistyksiin vuoden mittaisiin työsuhteisiin. Tänä vuonna työtä on vuosiavustuksen avulla saanut 66 henkilöä. Vuoden 2027 vuosiavustuksen haku on parhaillaan käynnissä 15.10.2026 saakka. Lisäksi työllisyyspalveluissa on ollut tänä vuonna painopisteenä vahvistaa aloittavan yrittäjän palvelukokonaisuutta. Tähän on vastattu useilla eri koulutuksilla, verkkokursseilla ja muun muassa aloittavan yrittäjän aamukahvikonseptilla, jossa uudet yrittäjät voivat verkostoitua, jakaa osaamista ja hakea vertaistukea.

Palvelu-uudistukset

TE-uudistuksen yhtenä tavoitteena on ollut kehittää julkisista työvoimapalveluista vaikuttavampia ja paremmin paikallisiin tarpeisiin vastaavia. Tätä uudistuksen tavoitetta on toteutettu Lahdessa muun muassa Mehiläisen työkykypilotilla, jossa hyvin pitkään työttömänä olleille asiakkaille, joilla työkykyä ei ole jäljellä, mutta jotka eivät ole myöskään päässeet eläkkeelle, on tarjottu mahdollisuutta erilaisiin työkykyselvityksiin sekä tutkimuksiin ja sitä kautta oikean etuuden piiriin. Palvelu jatkuu tämän vuoden ja prosessit ovat hitaita. Uusien asiakkaiden ohjaus palveluun on jo päättynyt lokakuun alussa, koska pilotin määrärahat on jo sidottu. Ensi vuonna arvioidaan pilotin vaikuttavuutta ja suunnitellaan sen osalta mahdollisia jatkotoimia.

Toinen iso palvelu-uudistus on ollut tulosperusteinen Työmatka -palveluhankinta 100 päivää työttömän olleille. Palvelua toteuttaa S-Pankki Social Finance I Ky vaikuttavuusrahaston muodostama konsortio sekä Arffman Finland Oy. Noin puolen vuoden aikana palvelussa on aloittanut jo 324 asiakasta ja työllistyneitä on 57. Viranomaisasiakaspalvelua on pyritty uudistamaan muun muassa laajentamalla työtarjousten tekemisen maantieteellistä ja ammatillista laajuutta. Tätä on tosin hidastanut avoimien työpaikkojen suhteellisen vähäinen lukumäärä, mutta tästä huolimatta työtarjousten määrää on lisätty. Lisäksi Hyvinvointialueen kanssa on tartuttu yhteiseen kehittämistavoitteeseen lisätä lakisääteisten työttömien terveystarkastuksen lukumäärää.

Äkillisen rakennemuutoksen hankkeet

Viimeisten muutaman vuoden aikana Päijät-Hämettä koetelleen rakennemuutoksen takia valtioneuvosto on myöntänyt 10.6.2026 erillisellä päätöksellä 400 000 euroa erillisrahoitusta äkillisen rakennemuutoksen toimiin Päijät-Hämeeseen. Päijät-Hämeen ÄRM-tuki kohdistuu uudelleentyöllistymisen edistämiseen, kuten työvoimakoulutukseen, ja osaamisen uudistamiseen. Rahoitushakua oli valmisteltu Kaakkois-Suomen elinvoimakeskuksen vetämässä alueellisessa äkillisen rakennemuutoksen koordinaatioryhmässä, jossa Kaakkois-Suomen Elinvoimakeskuksen lisäksi ovat olleet mukana Lahden kaupungin, Päijät-Hämeen kuntien, maakuntaliiton ja Business Lahden edustajat.

Työ- ja elinkeinoministeriössä valmistellaan yhteistyössä Lahden työllisyyspalvelujen ja Päijät-Hämeen työvoimapalvelujen kanssa äkillisen rakennemuutoksen alueeseen liittyvää tukihakua Euroopan globalisaatorahastosta (EGR). Toteutuessaan tämä mahdollistaisi alueelle merkittäviä lisäresursseja työllisyyden hoitoon ja osaamisen kehittämiseen. Molemmista rahoitushakemukset on jätetty ja ne ovat käsittelyssä.

Äkilliseen rakennemuutokseen liittyen Lahdessa oli valmisteilla jo viime vuoden puolella ESR-hankehaku Siirto-hankkeeseen, jossa on tarkoitus luoda toimiva ja vaikuttava malli äkillisiin rakennemuutostilanteisiin. Tästä on saatu myönteinen päätös ja projektipäällikön rekrytointi on käynnissä. Toisin sanoen äkillisen rakennemuutoksen rahoituksilla tavoitellaan vaikuttavuutta niin asiakkaille uusien koulutusten, valmennusten, lupakorttien kuin muiden osaamisen kehittämisen ratkaisujen muodossa, mutta myös rakenteiden kehittämistä niin, että jatkossa pystyttäisiin nopeammin ja tehokkaammin vastaamaan aluetta mahdollisesti koetteleviin rakennemuutostilanteisiin.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Toimenpiteet